

Analyse

16. september 2019

Hvordan påvirker de kommunale rammevilkår virksomhedernes tilfredshed?

Af Kristian Binderup Jørgensen, Claus Aastrup Seidelin og Philip Henriks

Kommunerne har glæde af et stærkt erhvervsliv, som skaber lokale arbejdspladser og skatteindtægter. Men hvordan sikrer kommunerne, at virksomhederne er tilfredse med kommunens tilbud og rammevilkår? Det undersøger vi i denne analyse, hvor vi kombinerer Dansk Industris virksomhedsundersøgelse om lokalt erhvervsklima med registerdata for virksomhedernes og kommunernes karakteristika. Analysen viser, at virksomhedernes tilfredshed afhænger af de kommunale skatter, især grundskyld og dækningsafgift, og af de kommunale serviceudgifter. Lavere skatter eller højere serviceniveau øger tilfredsheden. Graden af konkurrenceudsættelse i kommunen ser heller ikke ud til at påvirke virksomhedernes tilfredshed.

Kontakt

Ledende økonom, Kraka
Kristian Binderup Jørgensen
Tlf. 3140 8705
E-mail kbj@kraka.org

Seniorchefkonsulent, Dansk Industri
Claus Aastrup Seidelin
Tlf. 2779 6422
E-mail clas@di.dk

1. Sammenfatning

De kommunale rammevilkår er vigtige for erhvervslivet

Kommunerne er den offentlige myndighed, som virksomhederne oftest er i kontakt med. Det er fx kommunen som behandler miljøgodkendelser og står for byggesagsbehandling, det er kommunen som driver jobcentrene, det er kommunen som fastsætter dækningsafgiften og det er kommunen som udarbejder planer for byudviklingen, herunder udstykning af arealer til erhvervsformål.

Hvordan skaber kommunerne et sundt lokalt erhvervsliv?

Kommunerne har glæde af et stærkt erhvervsliv, som skaber lokale arbejdspladser og skatteindtægter. Men hvordan sikrer kommunerne, at virksomhederne er tilfredse med kommunens tilbud og rammevilkår? Det undersøger vi i denne analyse, hvor vi kombinerer Dansk Industris virksomhedsundersøgelse om lokalt erhvervsklima med registerdata for virksomhedernes og kommunernes karakteristika.

Lavere ejendomsskat øger virksomhedernes tilfredshed

Flere kommunale rammevilkår ser ud til at påvirke virksomhedernes tilfredshed. En sænkning af grundskylden på 7 promillepoint¹ er fx forbundet med en stigning i tilfredsheden på 4,1 pct., jf. Figur 1. Dette svarer til, at en gennemsnitlig kommune i 2016 ville rykke fra en midterplacering ind i top-20 ift. spørgsmålet om virksomhedernes overordnede tilfredshed i DI's årlige undersøgelse af det lokale erhvervsklima. En sænkning af dækningsafgiften er næsten forbundet med den samme ændring i tilfredsheden, som en sænkning af grundskylden.

Et højere serviceniveau øger også tilfredsheden

En stigning i de kommunale serviceudgifter på 5 pct. er forbundet med en stigning i tilfredsheden på 2,5 pct., jf. Figur 1. For en kommune med en gennemsnitlig tilfredshed svarer det til en forbedring med 15 pladser.

Graden af konkurrenceudsættelse påvirker ikke tilfredsheden

Der er også rammevilkår, som ikke eller kun i begrænset omfang er forbundet med virksomhedernes tilfredshed. En ændring i graden af konkurrenceudsættelse påvirker stort set ikke virksomhedernes tilfredshed, jf. Figur 1. En lavere kommuneskat ser umiddelbart ud til at påvirke tilfredsheden positivt, men effekten er ikke statistisk signifikant.

Kommunerne kan gøre andre ting, som har en effekt

Der er også forskelle på tværs af kommuner, som vi ikke umiddelbart kan forklare i vores analyse. Det kan være forhold, som er svære at kvantificere, som fx kommunen har en god dialog med virksomheder, om byrådet har fokus på at være en erhvervsvenlig kommune og om lokalplanerne i tilstrækkelig grad tager højde for erhvervslivets interesser. Vi har ikke mulighed for analytisk at identificere disse øvrige karakteristika, men det er væsentligt, at kommunerne kan gøre andre ting, som påvirker virksomhedernes tilfredshed.²

Kan tilfredsheden øges ved udgiftsneutrale omlægninger?

På baggrund af disse effekter har vi opstillet en række eksperimenter med balancerede budgetændringer, hvor vi fx øger serviceudgifterne pr. indbygger og finansierer det ved at hæve kommuneskatten for at se hvordan det påvirker virksomhedernes tilfredshed. I beregningerne har vi ikke taget højde for adfærdsendringer, som følge af ændrede serviceudgifter eller ændrede skattesatser.

Højere service og højere kommuneskat påvirker ikke tilfredshed

Hvis serviceudgifterne pr. indbygger øges med 5 pct., kræver det i en gennemsnitlig kommune en stigning i kommuneskatten på ca. 1,8 procentpoint. En sådan omlægning vil stort set ikke påvirke virksomhedernes tilfredshed. Det skyldes, at den større tilfredshed pga. mere service stort set udliges af den lavere tilfredshed, som følge af højere kommuneskat.

Lavere service og lavere grundskyld øger tilfredshed

Hvis den samme stigning i serviceudgifterne i stedet finansieres via grundskylden, vil det kræve en stigning i grundskylden på ca. 17 promillepoint i en gennemsnitlig kommune. Denne omlægning vil reducere virksomhedernes tilfredshed med 8 pct. Omvendt vil en reduktion af serviceudgifterne, som finansierer en reduktion af grundskylden, øge virksomhedernes tilfredshed.

Virksomhederne foretrækker finansiering via kommuneskat

Forskellen mellem de to eksperimenter afspejler, at virksomhederne foretrækker finansiering via kommuneskatten frem for via grundskylden. Dette hænger sandsynligvis sammen med, at det er virksomhederne selv som betaler grundskyld, men medarbejderne, som betaler kommuneskat. Det

¹ De nævnte ændringer i disse afsnit svarer til forskellen mellem 1. kvartil og 3. kvartil og svarer dermed til en betydelig, men ikke urealistisk ændring i rammevilkårene. Ændringer i tilfredsheden er beregnet ud fra et gennemsnitligt tilfredshedsniveau.

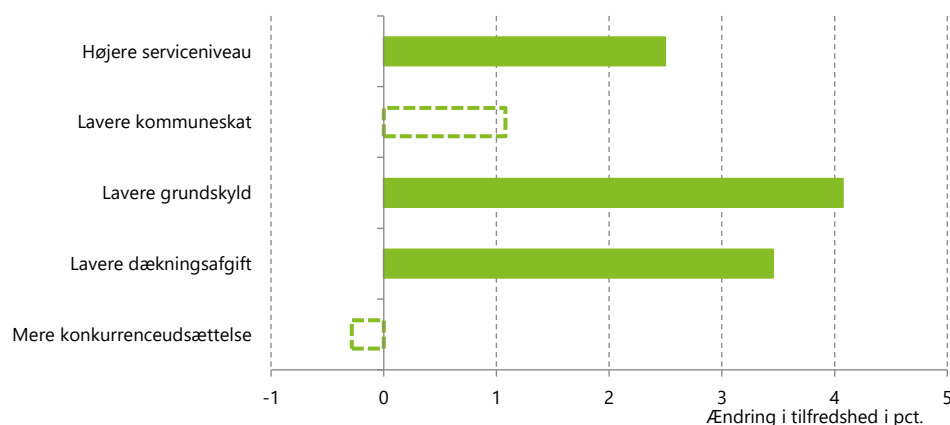
² Disse udeladte variable kan være en anden grund til, at vi analyserer sammenhænge og ikke nødvendigvis effekter.

er således muligt at øge virksomhedernes tilfredshed ved en skatteomlægning fra grundskyld til kommuneskat. Det samme gælder en omlægning fra dækningsafgift til kommuneskat. Disse beregninger tager dog ikke højde for adfærdsændringer som følge af skatteændringerne. Der må forventes at være en negativ påvirkning af arbejdsudbuddet, hvis kommuneskatten øges, da skatter på arbejdsindkomst typisk er mere forvridende end skatter på jord.

Ikke oplagte omlægninger

Der er således ikke oplagte omlægninger, der i væsentlig grad kan øge virksomhedernes tilfredshed under hensyntagen til provenuneutralitet.

Figur 1 Kommunale rammevilkårs betydning for virksomhedernes tilfredshed

Anm.: Alle ændringer i tilfredsheden afspejler en ændring fra den 1. kvartil til den 3. kvartil i det pågældende rammevilkår. Det svarer til, at kommunen med det 25. laveste serviceniveau hæver serviceniveauet til et niveau, som svarer til kommunen med det 25. højeste niveau, mens kommunen med den 25. højeste kommuneskat sænker skatten til niveauet for kommunen med den 25. laveste skattesats. Se Tabel 1 for hvordan ændringerne er beregnet. Serviceniveauet er defineret som forholdet mellem kommunens nettodriftsudgifter og kommunens udgiftsbehov fra landsudligningen. Kommuneskatten er den kommunale indkomstskat. Grundskylden er en skat på værdien af grunde for både borgere og erhverv med enkelte undtagelser. Dækningsafgiften er en skat, som kommunerne kan vælge at pålægge erhvervsjendomme, som maksimalt må udgøre 10 promille. Konkurrenceudsættelsen er andelen af de kommunale opgaver (hovedkonto 0 og 2-6), som er udbudt i konkurrence. Stiplede linjer angiver, at estimatet ikke er signifikant forskelligt fra 0 på et 90 procents konfidensniveau.

Kilde: DI, www.noegletal.dk og egne beregninger.

2. Indledning

Kommunerne er vigtige for virksomhederne

Kommunerne er den offentlige myndighed, som virksomhederne oftest er i kontakt med. Det er fx kommunen som behandler miljøgodkendelser og står for byggesagsbehandling, det er kommunen som driver jobcentre, det er kommunen som fastsætter dækningsafgiften og det er kommunen som udarbejder planer for byudviklingen, herunder udstykning af arealer til erhvervsformål. Formålet med denne analyse er at afdække hvilke kommunespecifikke rammevilkår, der betyder mest for virksomhederne.

Kommunen har interesse i godt lokalt erhvervsklima

Erhvervslivets rammevilkår er afgørende for hvor attraktivt det er at udvide virksomheden eller starte en ny virksomhed. Rammevilkårene har også betydning for i hvilken kommune en virksomhed vælger at placere sig.³ Tilfredse virksomheder er mindre tilbøjelige til at flytte fra kommunen, og det bliver lettere at tiltrække nye virksomheder, hvis kommunen har ry for at skabe gode rammer for virksomhederne. Kommunerne har derfor en interesse i at skabe gode rammevilkår for erhvervslivet da dette bidrager med skatteindtægter og lokale arbejdspladser.

³ Se fx Økonomi- og Indenrigsministeriet (2014).

Vi analyserer hvad der påvirker virksomhedernes tilfredshed

I denne analyse undersøger vi sammenhængen mellem de kommunale rammevilkår, som fx skat og serviceniveau, og virksomhedernes tilfredshed. Analysen er baseret på Dansk Industris undersøgelse af kommunernes erhvervsclima, hvor der blandt andet er spurgt til virksomhedernes tilfredshed med deres kommunes erhvervsvenlighed. Vi har koblet DI's undersøgelse med registre fra Danmarks Statistik, som indeholder mere detaljeret information om virksomhederne, og med en række kommunespecifikke mål, som fx skat, serviceniveau og graden af konkurrenceudsættelse.

3. Datagrundlag

DI har undersøgt virksomhedernes tilfredshed

DI har siden 2010 undersøgt rammevilkårene for erhvervslivet i de danske kommuner. Undersøgelsen er baseret på et spørgeskema til danske virksomheder, hvor de blandt andet skal vurdere de kommunale rammevilkår, både samlet set og på en række områder, som fx infrastruktur og transport, arbejdskraft samt skatter og afgifter. Virksomhederne har angivet om de er meget tilfredse (5), tilfredse (4), hverken/eller (3), utilfredse (2) eller meget utilfredse (1) med kommunens erhvervsvenlighed. Tilfredshedsniveauet i en kommune er beregnet som et gennemsnit af besvarelserne fra virksomhederne i kommunen.

Disse virksomheder er medtaget

Virksomhederne i undersøgelsen er udvalgt blandt Dansk Industris medlemmer og andre virksomheder, som ligner Dansk Industris medlemmer. Det betyder, at undersøgelsen omfatter udvalgte branchegrupper, som fx fremstilling, handel, transport og erhvervs-service, mens andre branchegrupper ikke indgår, som fx landbrug, forsyning, bygge og anlæg, finansiering samt ejendomshandel. Det betyder også, at større virksomheder fylder relativt mere i undersøgelsen end i dansk erhvervsliv generelt. I analysen anvender vi undersøgelsesne fra 2012 til 2016. Antallet af besvarelser har været stigende fra godt 5.000 i 2012 til godt 7.000 i 2016. Over hele perioden har vi godt 45.000 besvarelser. Se evt. DI (2018) for en detaljeret beskrivelse af undersøgelsen.

Det kombinerer vi med registerdata

I denne analyse kombinerer vi svarene fra DI's spørgeskemaundersøgelser med registerdata for virksomhederne fra Danmarks Statistik, som fx indeholder oplysninger om størrelse og branche, og med data for kommunale forhold – primært fra www.noegletal.dk, som fx skatteprocent, serviceniveau⁴ og befolkningens uddannelsesniveau.

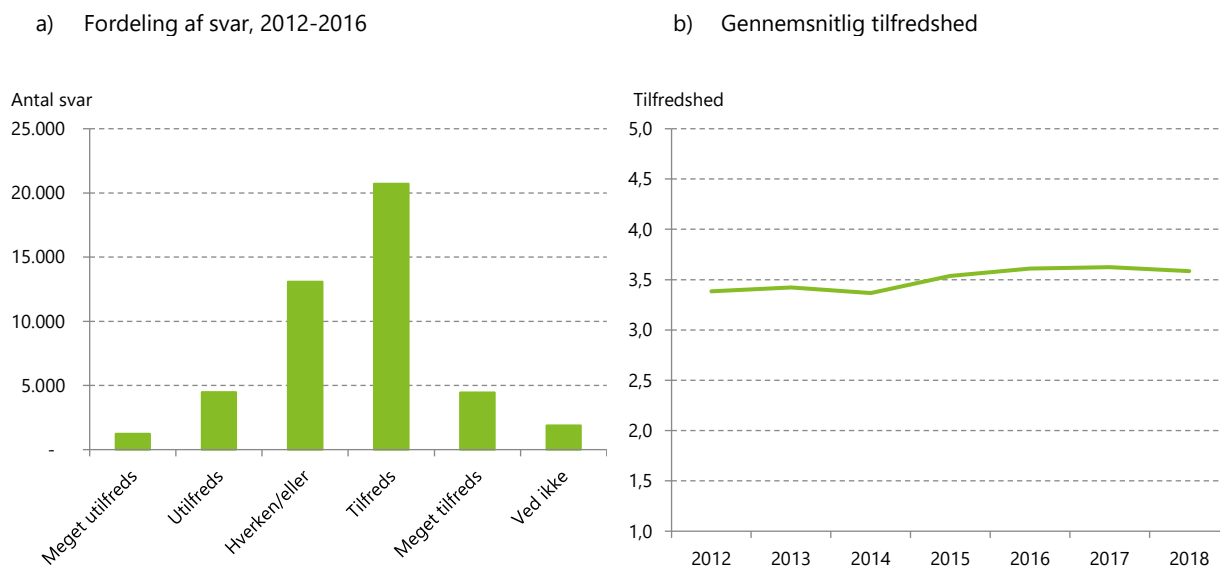
4. Hvor tilfredse er virksomhederne med de kommunale rammevilkår?

Flest virksomheder er tilfredse

Størstedelen af virksomhederne i undersøgelsen er enten tilfredse med kommunens erhvervsvenlighed eller har svaret hverken/eller, jf. Figur 2 a). Der har været en mindre stigning i virksomhedernes gennemsnitlige tilfredshed siden 2014, jf. Figur 2 b).

⁴ Serviceniveauet er hentet fra de historiske nøgletal fra Økonomi- og Indenrigsministeriet på www.noegletal.dk og er defineret som serviceudgifterne ift. udgiftsbehovet. Ifm. diskussionen om udligningsordningen har der været kritik af målet for udgiftsbehovet fordi det ikke i tilstrækkelig grad tegner et nuanceret billede af forholdene i den enkelte kommune. Målet er dog tidligere blevet anvendt i forbindelse med landsudligningen og når vi i denne analyse ser på ændringer i serviceniveauet, så svarer det til en stigning i serviceudgifterne for et fastholdt udgiftsbehov. Selvom der potentielt er støj i målet for udgiftsbehovet, så vurderer vi ikke, at det påvirker resultaterne i denne analyse.

Figur 2 Virksomhedernes tilfredshed med kommunal service

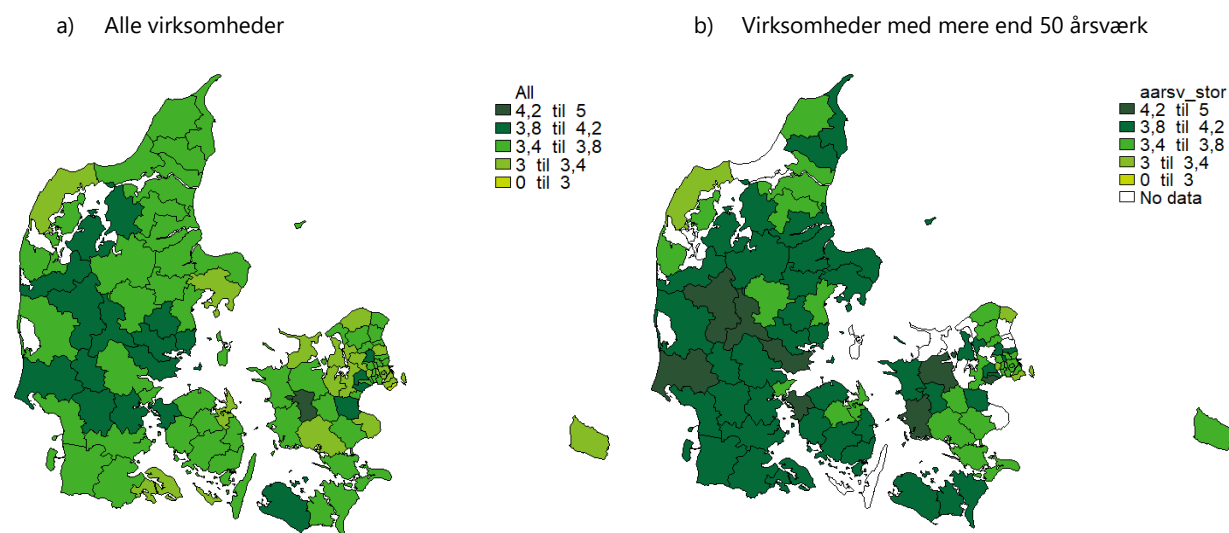
Anm.: For hele perioden er der 45.874 besvarelser. I figur b) er besvarelserne for hvert år vægtet sammen, hvor meget utilfreds vægter med 1, utilfreds vægter med 2, hverken/eller vægter med 3, tilfreds vægter med 4 og meget tilfreds vægter med 5. Kategorien ved ikke indgår ikke i beregning af gennemsnittet.

Kilde: DI og egne beregninger.

Kommunale forskelle i tilfredshed

Der er betydelige forskelle i hvor tilfredse virksomhederne er med deres kommunes erhvervsvenlighed på tværs af landet, jf. Figur 3 a). Der er således en tendens til, at virksomhederne i de midtjyske kommuner er mere tilfredse, mens virksomhederne i flere sjællandske kommuner er mindre tilfredse. Det ser også ud til, at de store virksomheder er mere tilfredse med den kommunale erhvervsvenlighed end de øvrige virksomheder, jf. forskellen mellem Figur 3 a) og b).

Figur 3 Kommunale forskelle i den overordnede tilfredshed med kommunens erhvervsvenlighed, 2016

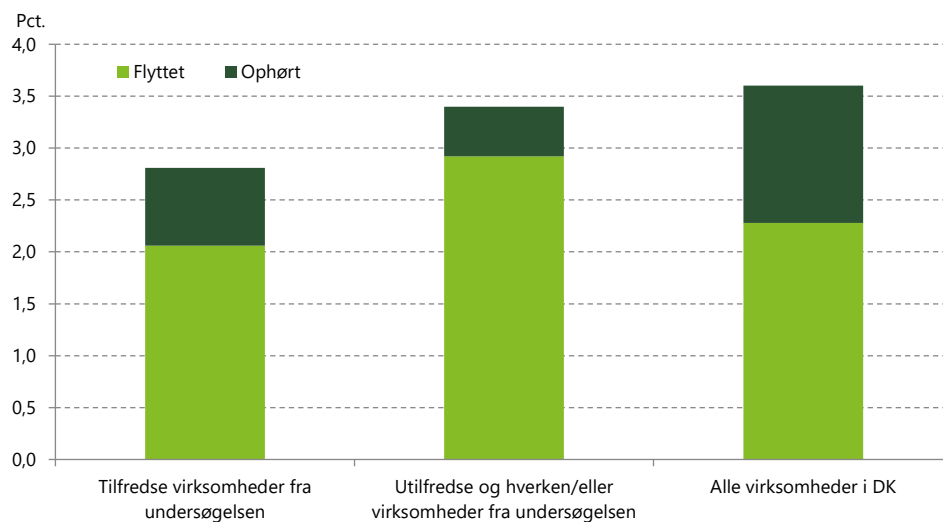
Kilde: DI, Danmarks Statistiks registre og egne beregninger.

Tilfredse virksomheder flytter mindre

Blandt de tilfredse virksomheder er der færre, som flytter til en anden kommune end blandt de utilfredse virksomheder, jf. Figur 4. Derimod er der lidt flere tilfredse virksomheder, som ophører. Det tyder på, at de utilfredse virksomheder ikke er mere skrøbelige end de tilfredse virksomheder, men i højere grad vælger at flytte kommune. Det indikerer, at det har betydning om virksomhederne er tilfredse eller ej. Det skal dog bemærkes, at figuren kun viser samvariationer. Det kan derfor ikke

nødvendigt sluttet, at hvis en kommune øger tilfredsheden blandt virksomhederne, så vil knap 1 procentpoint færre af dem flytte fra kommunen.

Figur 4 Andel af virksomhederne, som er flyttet eller ophørt året efter. Korrigeret for virksomhedsstørrelse.

Anm.: Den første søjle viser hvor stor en andel af de tilfredse virksomheder i DI's undersøgelse fra 2015, som var flyttet eller ophørt i 2016. Den anden søjle viser det samme for de utilfredse virksomheder fra surveyet i 2015, mens den tredje søjle viser det samme for alle virksomheder i Danmark i 2015 uanset om de deltog i surveyet. Andelen er korrigeret for virksomhedsstørrelse, så alle søjler viser andelen for en størrelsessammensætning, som svarer til virksomhederne i surveyet.

En ophørt virksomhed er defineret som en virksomhed, hvis CVR-nummer ikke længere eksisterer i firmastatistikken. En flyttet virksomhed er defineret som en virksomhed, hvor hovedaktiviteten for virksomheden har skiftet bopælskommune.

Kilde: DI, Danmarks Statistiks registre og egne beregninger.

5. Hvilke kommunale rammevilkår påvirker virksomhedernes tilfredshed?

Er der en sammenhæng mellem rammevilkår og tilfredshed?

Man skulle umiddelbart forvente, at kommuner som har et højere serviceniveau, også har mere tilfredse virksomheder, mens kommuner med en højere beskatning har mindre tilfredse virksomheder. Men der kan også være andre forhold, som påvirker virksomhedernes tilfredshed, som fx graden af konkurrenceudsættelse i kommunen, sagsbehandlingstiden eller borgmesterens fokus på det lokale erhvervsliv. Der kan også være forskel på hvor effektivt kommunerne anvender ressourcerne og i hvilken grad de målretter dem mod erhvervslivet. I dette afsnit undersøger vi derfor om der er en sammenhæng mellem kommunale rammevilkår og virksomhedernes tilfredshed.

Det analyserer vi vha. en regressionsmodel

Det undersøger vi ved at estimere en regressionsmodel, hvor vi undersøger sammenhængen mellem virksomhedernes tilfredshed, virksomhedernes karakteristika og de kommunale rammevilkår. Regressionsmodellen er beskrevet i Boks 1 og resultaterne fremgår af Tabel 3. Det skal bemærkes, at vi estimerer samvariationer (korrelation), men ikke nødvendigvis årsagsammenhænge (kausalitet).

Visse kommunale rammevilkår påvirker tilfredsheden

Flere kommunale rammevilkår ser ud til at påvirke virksomhedernes tilfredshed. En lavere grundskyld og en lavere dækningsafgift er forbundet med en højere tilfredshed, mens et højere serviceniveau er forbundet med en højere tilfredshed. Fx vil et fald i grundskylden på 7 promillepoint være forbundet med en stigning i tilfredsheden på ca. 4 pct., jf. Tabel 1. Et fald i dækningsudgiften på

6,7 promillepoint er forbundet med en stigning i tilfredsheden på 3,5 pct., men en stigning i de kommunale serviceudgifter på 5 pct. er forbundet med en stigning i tilfredsheden på 2,5 pct.⁵

Andre gør ikke

Der er også rammevilkår, som ikke eller kun i begrænset omfang er forbundet med virksomhedernes tilfredshed. En ændring i graden af konkurrenceudsættelse påvirker stort set ikke virksomhedernes tilfredshed, jf. Tabel 1. En højere kommuneskat ser umiddelbart ud til at påvirke tilfredsheden negativt, men effekten er ikke statistisk signifikant.

Kommunerne kan gøre andre ting, som har en effekt

Der er også forskelle på tværs af kommuner, som ikke kan forklares af de kommunale rammevilkår og strukturelle forhold, som vi har inkluderet i modellen.⁶ Det betyder, at der er andre kommunale karakteristika, som påvirker virksomhedernes tilfredshed, men som ikke indgår i vores model. Det kan fx være kommunens dialog med virksomhederne eller om byrådet har fokus på at være en erhvervsvenlig kommune. Vi har ikke mulighed for analytisk at identificere disse øvrige karakteristika.⁷

Tabel 1 Kommunale rammevilkårs betydning for virksomhedernes tilfredshed

	Serviceniveau ratio	Kommuneskat pct.	Grundskyld promille	Dækningsafgift promille	Konkurrenceudsættelse pct.
1. kvartil (a)	0,99	25,80	29,80	6,70	24,75
3. kvartil (b)	1,04	24,90	22,84	0,00	29,00
Forskel (c)=(b)-(a)	0,05	-0,90	-6,97	-6,70	4,25
Estimeret koefficient (d)	1,804**	-0,046	-0,021***	-0,019*	-0,003
Ændring i tilfredshed (e)=(c)*(d)	0,09	0,04	0,15	0,13	-0,01
Gennemsnitlig tilfredshed (f)	3,61	3,61	3,61	3,61	3,61
Procentvis ændring i tilfredshed (g)=(e)/(f)	2,50	1,14	4,11	3,49	-0,34

Anm.: Alle ændringer i tilfredsheden afspejler en ændring fra 1. kvartil til 3. kvartil. Det svarer til at kommunen med det 25. laveste serviceniveau hæver serviceniveauet til et niveau, som svarer til kommunen med det 25. højeste niveau. Serviceniveauet er defineret som forholdet mellem kommunens nettodriftsudgifter og kommunens udgiftsbehov fra landsudligningen. Kommuneskatten er den kommunale indkomstskat. Grundskylden er en skat på værdien af grunde for både borgere og erhverv med enkelte undtagelser. Dækningsafgiften er en skat, som kommunerne kan vælge at pålægge erhvervsjendomme, som maksimalt må udgøre 10 promille. Konkurrenceudsættelsen er andelen af de kommunale opgaver (hovedkonto 0 og 2-6), som er udbudt i konkurrence.

***, ** og * efter de estimerede koefficienter angiver statistisk signifikans på henholdsvis 1, 5 og 10 pct. niveau.

Kilde: DI, www.noegletal.dk og egne beregninger.

Kan tilfredsheden øges ved udgiftsneutrale omlægninger?

På baggrund af disse effekter har vi opstillet en række eksperimenter med balancerede budgetændringer, hvor vi fx øger serviceudgifterne pr. indbygger og finansierer det ved at hæve kommuneskatten. Samme tilgang anvendes i Munch (2003). Vi undersøger hvordan disse eksperimenter påvirker virksomhedernes tilfredshed. I beregningerne har vi ikke taget højde for adfærdsendringer, som følge af ændrede serviceudgifter eller ændrede skattesatser.

Højere service og højere kommuneskat påvirker ikke tilfredshed

Hvis vi øger serviceudgifterne pr. indbygger med 5 pct., kræver det i en gennemsnitlig kommune en stigning i kommuneskatten på ca. 1,8 procentpoint. En sådan omlægning vil stort set ikke påvirke virksomhedernes tilfredshed, jf. eksperiment 1 i Tabel 2. Det skyldes, at den større tilfredshed pga. mere service stort set udlignes af den lavere tilfredshed, som følger af højere kommuneskat.

Lavere service og lavere grundskyld øger tilfredshed

Hvis den samme stigning i serviceudgifterne i stedet finansieres via grundskylden, vil det kræve en stigning i grundskylden på ca. 17 promillepoint i en gennemsnitlig kommune. Denne omlægning vil reducere virksomhedernes tilfredshed med 8 pct., jf. eksperiment 2 i Tabel 2. Omvendt vil en reduktion af serviceudgifterne, som finansierer en reduktion af grundskylden, øge virksomhedernes tilfredshed.

Virksomhederne foretrækker finansiering via kommuneskat

Forskellen mellem de to eksperimenter afspejler, at virksomhederne foretrækker finansiering via kommuneskatten frem for via grundskylden. Dette hænger sandsynligvis sammen med, at

⁵ Alle disse ændringer svarer til forskellen mellem den 1. kvartil og den 3. kvartil og fortæller dermed noget om den praktiske betydning for disse rammevilkår. Ændringer i tilfredsheden er beregnet ud fra et gennemsnitligt tilfredshedsniveau.

⁶ Det kan ses af, at R^2 er 0,084 i model 2 og kun 0,047 i model 3 i Tabel 3.

⁷ Disse udeladte variable kan være en anden grund til, at vi analyserer sammenhænge og ikke nødvendigvis effekter.

virksomhederne selv betaler grundskyld, men det er medarbejderne, som betaler kommuneskat. Det er således muligt at øge virksomhedernes tilfredshed ved en skatteomlægning fra grundskyld til kommuneskat, jf. eksperiment 3 i Tabel 2. Det samme gælder en omlægning fra dækningsafgift til kommuneskat. Disse beregninger tager dog ikke højde for adfærdsændringer som følge af skatteændringerne. Der må forventes at være en negativ påvirkning af arbejdsudbuddet, hvis kommuneskatten øges, da skatter på arbejdsindkomst typisk er mere forvridende end skatter på jord, jf. De Økonomiske Råd (2016).

Ikke oplagte omlægninger

Der er således ikke oplagte omlægninger, der i væsentlig grad kan øge virksomhedernes tilfredshed under hensyntagen til provenuneutralitet.

Tabel 2 Ændring i virksomhedernes tilfredshed ved omlægning af indtægter og udgifter

Ekspertiment	1	2	3
Ændring i serviceudgifter, pct.	5,0	5,0	-
Ændring i kommuneskat, procentpoint	1,78	-	0,52
Ændring i grundskyld, promillepoint	-	16,95	-5,00
Ændring i tilfredshed, tilfredshedspoint	0,01	-0,27	0,08
Ændring i tilfredshed ift. gennemsnit, pct.	0,25	-7,50	2,29

Anm.: I de to første eksperimenter tages der udgangspunkt i øgede nettodriftsudgifter på 5 pct., svarende til en stigning i serviceniveauet på 5 pct., finansieret ved hhv. en stigning i den kommunale indkomstskat og grundskylden. I tredje eksperiment undersøges ændringen ved en reduceret grundskyld på 5 promillepoint, som finansieres ved en højere kommunal indkomstskat.

Der er i beregningerne taget udgangspunkt i lineære effekter, der ikke tager højde for adfærdsændringer. Beregningerne er baseret på de estimerede koefficienter fra Tabel 1 samt gennemsnitlige skattesatser og indtægter for alle kommuner.

Kilde: Danmarks Statistiks registerdata, Dansk Industris survey om det lokale erhvervs-klima, Statistikbanken, www.nogleletal.dk og egne beregninger.

Boks 1 Regressionsmodel

For at analysere sammenhængen mellem de kommunale rammevilkår og virksomhedernes tilfredshed med deres kommunes erhvervsvenlighed, har vi estimeret følgende model for virksomhedernes tilfredshed:

$$y_{i,k,t} = \beta_0 + \beta x_{i,t} + \phi z_{k,t} + \psi_t + \epsilon_{i,k,t}$$

Hvor:

- $y_{i,k,t}$ er tilfredsheden for virksomhed i (værdi mellem 1 og 5), som holder til i kommune k i periode t .
- $x_{i,t}$ er en vektor med virksomhedsspecifikke karakteristika for virksomhed i i periode t . Den indeholder antallet af årsværk (hele virksomheden), virksomhedens eksportandel, virksomhedens vækstrate i antallet af årsværk de seneste fem år, branchedummies og dummy for arbejdsstedsstørrelse (6 kategorier).
- $z_{k,t}$ er en vektor med kommunespecifikke karakteristika, herunder policyvariable (fx kommunale skatter, kommunens serviceniveau og graden af konkurrenceudsættelse i kommunen) og mere strukturelle forhold (fx areal, borgernes uddannelsesniveau, borgernes socioøkonomiske indeks og indpendling)
- ψ_t er tidsdummies
- $\epsilon_{i,k,t}$ er et virksomhedsspecifikt fejledd

Da virksomhederne kun i begrænset omfang optræder i flere år, estimeres modellen som en pooled OLS.

Vi har estimeret en tilsvarende model, hvor vi anvender en dummy-variabel, som er 1, når tilfredsheden er større eller lig 4, som afhængig variabel. Modellen giver sammenlignelige resultater.

I en enkel specifikation af modellen har vi erstattet de kommunespecifikke forhold med kommunedummies for at opgøre den samlede variation i virksomhedernes tilfredshed på tværs af kommuner.

Resultaterne fra estimationerne er præsenteret i Tabel 3.

Tabel 3 Resultater fra vores estimerede regressionsmodeller for virksomhedernes tilfredshed

Model	1	2	3	4	5
Navn	Kun virksomhedsspecifikke	Kun kommunedummy	Kun kommunevariable	Virksomhedsspecifikke og kommunedummy	Virksomhedsspecifikke og kommunevariable
Periode	2012-2016	2012-2016	2012-2016	2012-2016	2012-2016
Afhængig variabel	Tilfredshed	Tilfredshed	Tilfredshed	Tilfredshed	Tilfredshed
Politisk styrede rammevilkår					
Kommuneskat (pct.)			-0.0472 (0.0326)		-0.0433 (0.0322)
Grundskyld (promille)			-0.0220*** (0.00576)		-0.0211*** (0.00558)
Dækningsafgift (promille)			-0.0189* (0.0102)		-0.0186* (0.00942)
Konkurrenceudsættelse (pct.)			-0.00408 (0.00339)		-0.00241 (0.00335)
Serviceniveau (ratio)			1.792** (0.714)		1.803** (0.698)
Strukturelle forhold					
Areal			0.000347*** (7.35e-05)		0.000309*** (7.36e-05)
Befolkningstæthed			2.07e-05 (1.40e-05)		1.90e-05 (1.36e-05)
Andel indpendlere			0.00762*** (0.00207)		0.00751*** (0.00199)
Andel 25-64-årige uden erhvervsuddannelse			0.0249 (0.0156)		0.0239 (0.0155)
Andel 25-64-årige med videregående uddannelse			0.00569 (0.00577)		0.00457 (0.00589)
Socioøkonomisk indeks			-0.235 (0.201)		-0.269 (0.196)
Branchens overrepræsentation i kommunen					0.0237 (0.0217)
Virksomhedsspecifik					
Årsværk i 1.000 på cvr	0.0411*** (0.0134)			0.0416*** (0.0131)	0.0425*** (0.0128)
Eksportandel	0.00813 (0.00514)			0.00547 (0.00530)	0.00736 (0.00594)
5-årig vækst i årsværk, pct.	1.09e-05* (5.74e-06)			1.19e-05** (5.78e-06)	1.05e-05* (5.41e-06)
Konstant	3.345*** (0.0457)	3.380*** (0.0177)	2.569*** (0.730)	3.355*** (0.0287)	2.456*** (0.760)
Årsdummy	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Dummy for størrelse på arbejdssted	Ja	Nej	Nej	Ja	Ja
Branchedummy	Ja	Nej	Nej	Ja	Ja
Kommunedummy	Nej	Ja	Nej	Ja	Nej
N	29,331	29,874	29,874	29,331	29,331
R2	0.034	0.084	0.047	0.103	0.068

Anm.: Robuste standardfejl, som er clustered på kommuneniveau i parentes.

Kilde: DI, www.noegletal.dk, Danmarks Statistiks registre og egne beregninger.

Litteratur

De Økonomiske Råd (2016). *Dansk Økonomi forår 2016*, <https://dors.dk/files/media/rapporter/2016/F16/f16.pdf>

DI (2018). Lokalt erhvervs klima 2018 – Metode og datagrundlag, http://di.dk/le18/Documents/Metode%20og%20datagrundlag_Lokalt%20Erhvervs klima%202018.pdf

Munch, J. R. (2003). "Har kommunal skat og service betydning for flyttemønstrene?", *Nationaløkonomisk Tidsskrift* 141, s. 53-67

Økonomi- og Indenrigsministeriet (2014). *Økonomisk udvikling og det kommunale finansieringssystem*, Økonomi- og indenrigsministeriets Finansieringsudvalg